

YLIOPISTOKIRJASTOJEN VERKOSTON OSAAMISKARTTA VUOTEEN 2010

YDINOSAAMINEN.....	2
1. TOIMINTAYMPÄRISTÖOSAAMINEN.....	2
1.1 Kirjastoverkon osaaminen	2
1.2 Tiedeyhteisöosaaminen	2
1.3 Julkaisu- ja kustannusmaailman tuntemus.....	2
1.4 Yhteiskunnallinen osaaminen.....	2
2. KOKOELMA- JA SISÄLTÖOSAAMINEN	2
3. TIETORESURSSIEN HALLINNAN OSAAMINEN	2
3.1 Kokonaisuuden hallinta	2
3.2 Hankintaosaaminen.....	3
3.3 Tiedon organisointi	3
3.4 Käytettävyyden turvaaminen	3
3.5 Palvelu	3
4 TIETORESURSSIEN TUOTTAMISEN TUEN HALLINTA	3
4.3 Tieteellisen julkaisemisen tukeminen	3
4.4 Opetuksen tukeminen	3
5 PEDAGOGINEN OSAAMINEN	4
6 ASIAKASOSAAMINEN.....	4
7 TIETOTEKNIikka- JA TIETOJÄRJESTELMÄOSAAMINEN.....	4
8 LUOVA TYÖOTE.....	4
9 KANSAINVÄLISEN TYÖSKENTELYN OSAAMINEN.....	5
STRATEGINEN OSAAMINEN.....	6
10 JOHTAMISEN OSAAMINEN	6
10.1 Strateginen johtaminen	6
10.2 Henkilöstöjohtaminen	6
10.3 Osaamisen johtaminen.....	6
11 TALOUSOSAAMINEN	6
12 JURIDINEN OSAAMINEN	7
13 PROSESSIOSAAMINEN	7
14 MARKKINOINTIOSAAMINEN.....	7
YHTEISTYÖ- JA VIESTINTÄTAIDOT	8
15 VUOROVAIKUTUS- JA NEUVOTTELUTAIDOT	8
16 VERKOSTO-OSAAMINEN	8
17 KIRJALLINEN VIESTINTÄ JA VERKKOVIESTINTÄ	8
18 SUULLINEN VIESTINTÄ JA ESIINTYMISTAITO	8
19 KIELITAITO.....	9

YDINOSAAMINEN

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖOSAAMINEN

1.1 *Kirjastoverkon osaaminen*

- Kirjastosektorien ja eri kirjastotyyppien toimintatapojen, tehtävien, tarkoituksen ja strategioiden tuntemus
- Kehysorganisaation rakenteen tuntemus, rahoittajien tavoitteiden ja strategioiden tuntemus sekä kyky osallistua ja vaikuttaa päätöksentekoon

1.2 *Tiedeyhteisöosaaminen*

- Tiedeyhteisön, tieteellisen tiedon välityksen rakenteiden ja käytänteiden kehityksen tuntemus
- Tutkijan, opiskelijan ja opettajan työskentelyprosessin tuntemus siten, että kirjastopalvelut voidaan tarjota heille tarkoituksenmukaisesti

1.3 *Julkaisu- ja kustannusmaailman tuntemus*

- Julkaisu- ja kustannusmaailman ja niiden kehityksen tuntemus niin, että osaa kehittää yliopistokirjaston toimintaa ottaen huomioon näitä tekijöitä

1.4 *Yhteiskunnallinen osaaminen*

- Yhteiskunnallisen vaikuttamisen osaaminen
- Kulttuuripoliittinen osaaminen
- Alueellisen toiminnan osaaminen

2. KOKOELMA- JA SISÄLTÖOSAAMINEN

- Tieteenalojen, niiden aineistojen ja resurssien tuntemus
- Sisältöihin liittyvä osaaminen

3. TIETORESURSSIEN HALLINNAN OSAAMINEN

3.1 *Kokonaisuuden hallinta*

- Tietoresurssien hankinnan, organisoinnin ja käyttöön asettamisen merkityksen ymmärtäminen asiakkaiden tiedontarpeiden ja tiedonhankinnan kannalta
- Toiminnan rakenteiden ja prosessien hallinta, arviointi ja kehittäminen kokonaisuutena

- Standardien tunteminen, noudattaminen ja kehittäminen

3.2 Hankintaosaaminen

- Aineistotarjonnan sekä tietoaineiston hankintatapojen ja -kanavien tunteminen sekä kyky valita aineistotarjonnasta asiakkaiden kannalta merkityksellisimmät aineistot
- Kyky soveltaa kilpailutusmenettelyä aineistohankintoihin

3.3 Tiedon organisointi

- Dokumenttien ja tietoresurssien kuvailumenetelmien hallitseminen sekä eri tallennemuodoissa olevien tietoaineistojen käsittelyn periaatteiden, menetelmien ja välineiden osaaminen

3.4 Käytettävyyden turvaaminen

- Tietoaineistojen käytön ja käytettävyyden seurannan ja arvioinnin osaaminen
- Tietoaineistojen pitkäaikaiskäytettävyyden turvaamisen hallinta

3.5 Palvelu

- Erilaisten tietoaineistojen jakelukanavien ja -tapojen sekä tiedonhankintataitojen hyödyntäminen
- Asiakkaiden tiedonhankinnan tukeminen
- Valmius tarjota palveluja sekä etä- että paikallispalveluna
- Palvelujen tuotteistaminen ja räätälöinti asiakasryhmille ja yksittäisille asiakkaille

4 TIETORESURSSIEN TUOTTAMISEN TUEN HALLINTA

4.3 Tieteellisen julkaisemisen tukeminen

- Tieteellistä kirjoittamista tukevien järjestelmien hallinta
- Tieteellisen julkaisuprosessin tunteminen
- Julkaisemisessa tarvittavien järjestelmien osaaminen
- Open access -tietämys

4.4 Opetuksen tukeminen

- Kyky tukea oppimateriaalien ja verkkokurssien tuottamista ja oppimateriaalipankkien kehittämistä
- Kyky integroida järjestelmätasolla kirjaston järjestelmät opetuksen järjestelmiin
- Asiakasjärjestelmien hyödyntäminen opetuksen tukena

5 PEDAGOGINEN OSAAMINEN

- Kyky suunnitella sekä yksittäisiä koulutustilanteita että pidempikestoisia koulutusohjelmia
- Oppimisen periaatteiden tunteminen ja kyky huomioida ne koulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa
- Oppimista edistävien perehdytys- ja koulutustilaisuuksien toteuttaminen
- Informaatiolukutaidon periaatteiden hallinta ja taito tukea niiden avulla tieteellisen ajattelun ja toiminnan oppimista
- Verkko-opetuksen osaaminen
- Oppimateriaalien tekemisen taito
- Eri asiakasryhmien tarpeiden ja valmiuksien ottaminen huomioon opetuksessa

6 ASIAKASOSAAMINEN

- Eri asiakasryhmien (opettajat, opiskelijat, tutkijat, tutkimuslaitosten, elinkeinoelämän ja julkishallinnon edustajat, kansalaiset) ja niiden erityistarpeiden tunnistaminen
- Asiakkaiden tarpeiden elinkaaren tunnistaminen ja kyky ennakoida muutoksia palvelutarpeissa ja asiakkuuksissa
- Asiakaspalautejärjestelmän hallinta sekä kyky arvioida ja kehittää palveluja palautteen pohjalta

7 TIETOTEKNIikka- JA TIETOJÄRJESTELMÄOSAAMINEN

- Kyky hyödyntää ja soveltaa kirjaston tietojärjestelmiä
- Kirjaston tietojärjestelmien hankinnan, käyttöönoton, kehittämisen ja arvioinnin osaaminen
- Yliopiston tietojärjestelmien tunteminen sekä kyky käyttää ja soveltaa niitä
- Tietoarkkitehtuurin ja tiedonhallinnan osaaminen
- Tieto- ja viestintätekniiikan osaaminen
- Tietosuojan ja tietoturvan osaaminen

8 LUOVA TYÖOTE

- Uusien näkökulmien ja vaihtoehtoisten työskentelytapojen kokeileminen
- Avoin suhtautuminen uusiin asioihin ja ehdotuksiin

- Valmius tarvittaessa luopua tärkeästäkin tehtävästä tai substanssista ja tarttua turvattomuuden tunteesta huolimatta uusiin tehtäviin
- Asioiden ja ilmiöiden yhdistäminen toisiinsa luovasti myös eri yhteyksistä
- Kyky tuottaa, yhdistellä ja toteuttaa uusia, toiminnan tavoitteita tukevia, toteuttamiskelpoisia ideoita organisaation ja toimintaympäristön asettamat reunaehdot huomioiden

9 KANSAINVÄLISEN TYÖSKENTELYN OSAAMINEN

- Kirjastoalan kansainvälisten suuntausten tuntemus ja valmiudet kehittää niiden pohjalta erilaisia vaihtoehtoja
- Valmiudet osallistua kansainväliseen yhteistyöhön sekä luoda, ylläpitää ja kehittää kansainvälisiä verkostoja
- Erilaisten kulttuurien tuntemus

STRATEGINEN OSAAMINEN

10 JOHTAMISEN OSAAMINEN

10.1 *Strateginen johtaminen*

- Toimintaympäristön ja sen muutosten ennakointikyky
- Kyky luoda ja toteuttaa kirjastoverkoston visioita
- Kirjastoverkoston kokonaisuuksien hallinta ja kyky tehdä toimintaa suuntaavia strategisia valintoja
- Strategisten kumppanuuksien tunnistamisen ja kehittämisen osaaminen
- Kyky kääntää strategiset linjaukset toiminnaksi henkilöstön kanssa

10.2 *Henkilöstöjohtaminen*

- Henkilöstön työhyvinvoinnin turvaaminen kehittämällä työoloja ja -ympäristöä sekä edistämällä luovaa ja kannustavaa työilmapiiriä
- Vuorovaikutteisten työskentelytapojen käyttö ja kehittäminen, ml. toimivat kehityskeskustelut
- Henkilöressurssien oikea kohdentaminen sekä kyky luoda toimiva rekrytointijärjestelmä
- Henkilöstöön liittyvien säädösten ja sopimusten hallinta

10.3 *Osaamisen johtaminen*

- Kyky arvioida kirjastoverkostossa tarvittavaa osaamista ja kehittää erilaisia menetelmiä osaamisen arviointiin ja kehittämiseen erityisesti asiantuntijaosaamisen näkökulmasta
- Erilaisten osaamisen kehittämisen menetelmien hallinta ja tarkoituksenmukainen käyttö

11 TALOUSOSAAMINEN

- Toimintaympäristön taloudellisen tilan ja sen kehittymiseen vaikuttavien tekijöiden tunteminen
- Toiminnan kustannusten hallinta
- Toimiminen kustannustietoisesti ja tehokkaasti
- Kirjaston rahoituslähteiden hallinta

- Projektien talouden hallinta
- Tulojen ja menojen ennakkoinnin, suunnittelun ja toteutumisen seurannan osaaminen
- Kyky reagoida tuloissa ja menoissa tapahtuviin muutoksiin etukäteen
- Tilahallinnon osaaminen

12 JURIDINEN OSAAMINEN

- Tekijänoikeuslainsäädännön, sopimusoikeuden sekä hankintalainsäädännön perusteiden tunteminen ja kyky soveltaa niitä toiminnassa
- Lainsäädännön tunteminen tarvittavin osin ainakin seuraavilta alueilta:
 - tietoturva
 - asiakkaiden, henkilöstön ja kokoelmien turvallisuus
 - julkisuuslaki
 - kielilaki
 - yliopistoja koskevat säädökset
- Valmius arvioida, milloin on syytä käyttää apuna juridiikan asiantuntijoita
- Lainsäädäntötyön prosessien tunteminen tarvittavin osin

13 PROSESSIOSAAMINEN

- Toiminta- ja palveluprosessin rakenteellinen ja taloudellinen kehittäminen ja toiminnan kokonaisuuden hallinta
- Logististen prosessien hallinta

14 MARKKINOINTIOSAAMINEN

- Valmius tehdä tunnetuksi palvelutuotteita ja niiden räätälöintimahdollisuuksia huomioon ottaen asiakasryhmien tarpeet
- Valmius kehittää palvelutuotteista näkyviä brandeja
- Mielikuvamarkkinoinnin osaaminen ja valmius hyödyntää verkostoja

YHTEISTYÖ- JA VIESTINTÄTAIDOT

15 VUOROVAIKUTUS- JA NEUVOTTELUTAIDOT

- Oman asiantuntemuksen antaminen ryhmätyöskentelyssä ja neuvottelutilanteissa yhteiseen käyttöön
- Valmius tehdä työtä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi ja toimiminen joustavasti erilaisissa rooleissa ja tehtävissä yhteistyötilanteissa
- Vaikeisiin vuorovaikutustilanteisiin tarttuminen konflikteja pelkäämättä
- Erilaisten näkökulmien ymmärtäminen ja kokoavien näkökulmien esittäminen

16 VERKOSTO-OSAAMINEN

- Osaa tunnistaa verkostoitumisen hyödyt ja haitat
- Sidosryhmien tunnistaminen ja tuntemus
- Verkostojen ylläpitäminen ja uusien verkostojen luominen
- Valmius kehittää eri toimijoiden kanssa kumppanuutta, joka perustuu luottamukseen ja tasavertaisuuteen

17 KIRJALLINEN VIESTINTÄ JA VERKKOVIESTINTÄ

- Omaan työhön liittyvien asiakirjojen laatiminen erilaisten kohderyhmien, viestintätilanteiden ja -välineiden (myös sähköposti) edellyttämällä ja kirjastoissa sovitulla tavalla
- Asiakirjojen ja muiden kirjallisten tuotosten tuottaminen niin, että kieliasu on moitteetonta, teksti on kiinnostavaa ja vaikuttavaa
- Vuorovaikutteisen ja palautetta sisältävän viestinnän kehittäminen verkossa

18 SUULLINEN VIESTINTÄ JA ESIINTYMISTAITO

- Asioiden suullinen esittäminen selkeästi, vakuuttavasti ja asiantuntevasti oman työtehtävän edellyttämällä tavalla
- Viestin välittäminen vaativissakin esiintymistilanteissa

- Erilaisten kohderyhmien ja viestintätilanteiden huomioon ottaminen esiintymisessä

19 KIELITAITO

- Kotimaisten kielten, englannin ja myös muiden eurooppalaisten kielten ja suurten maailmankielten käyttövalmiudet